

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

28. august 2023

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 238 (Alm. del) af 27. juni 2023 stillet efter ønske fra Morten Dahlin (V)

Spørgsmål

Vil ministeren foretage en sammenligning af saldostien (2020-2080) og holdbarheden i Finansministeriets seneste officielle fremskrivning med følgende situationer: 1) Saldostien og holdbarheden, hvis Pensionskommissionens forslag til indeksering af folkepensionsalderen er gældende, 2) Saldostien og holdbarheden, hvis der alene indregnes, hvad Folketinget har vedtaget indtil nu i forhold til indeksering af folkepensionsalderen (altså til og med stigningen i 2035), 3) Saldostien og holdbarheden, hvis alle energiafgifter (eksklusiv elafgifter) udfases lineært frem mod 2045 (som følge af klimamålsætningen) og 4) Saldostien og holdbarheden, hvis udviklingen i arbejdstiden falder i perioden 2030-2045 i samme takt som den historiske trend.

Sammenligningen bedes beregnet og illustreret for hver enkelt situation (1-4), så effekten kan ses isoleret. Der skal vises én illustration af saldostien for hver situation. Hertil skal der vises én illustration og beregning, hvis situation 1, 3 og 4 opstår samtidig.

Svar

De ønskede forløb er beregnet og fremgår af svaret.

Det bemærkes, at et forløb hvor effekten af forløbene 1), 3) og 4) opgøres under et bør fortolkes med varsomhed. Det skal blandt andet ses i lyset af, at der er tale om meget store ændringer af arbejdsmarkedet, pensions- og afgiftsområdet over tid.

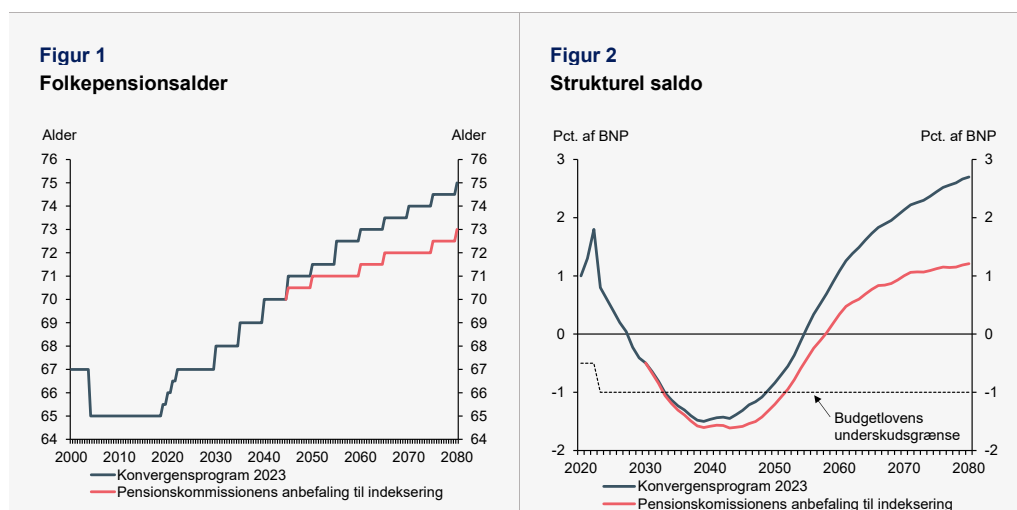
Pensionskommissionens forslag til ny levetidsindeksering

Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning blev nedsat i forbindelse med *Aftale om ret til seniorpension for nedslidte*, november 2020, og skulle blandt andet ” [...] undersøge udviklingen i levetid og sunde leveår i forhold til folkepensionsalderen, herunder specifikt en lempeligere levetidsindeksering og konsekvenser af en fastfrysning af folkepensionsalderen på 70 år.”¹

---

¹ Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning: *Fremtidssikring af et stærkt pensionsystem*. Maj 2022.

Kommissionen anbefaler en ny indeksering af folkepensionsalderen, som indebærer en lempeligere stigning i folkepensionsalderen end den som følger af *Velfærdsaftalen* (2006) og *Tilbagetrækningsaftalen* (2011), jf. figur 1.² En ændring af den nuværende levetidsindeksering til pensionskommissionens forslag indebærer en svækkelse af den strukturelle saldo efter 2030 og frem mod 2080, jf. figur 2. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator vurderes at falde med omtrent 21 mia. kr. (2023-niveau), men vil fortsat være positiv i størrelsesordenen ca. 0,7 pct. af BNP svarende til ca. 20 mia. kr.

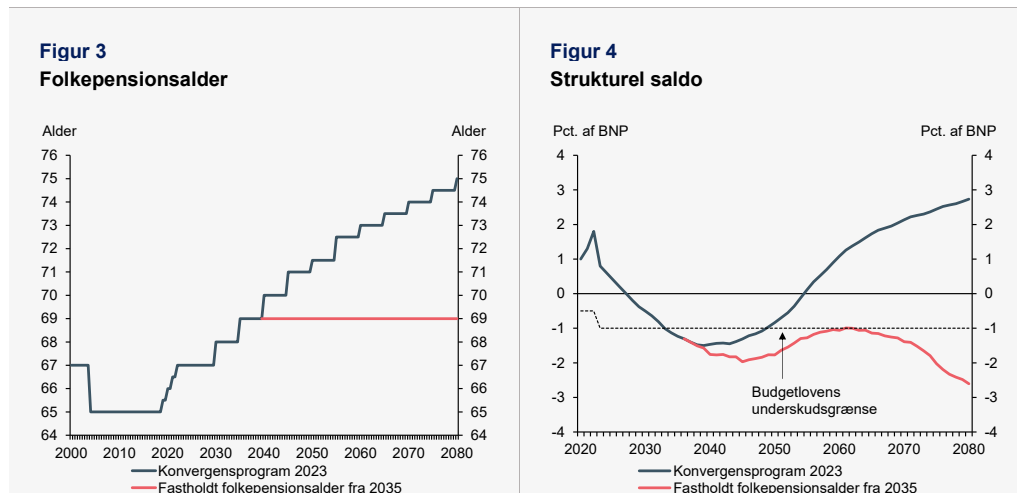
Anm.: Folkepensionsalderen ved Pensionskommissionens anbefaling til ny levetidsindeksering følger af den befolkningsprognose som ligger til grund for *Danmarks Konvergensprogram 2023*.

Kilde: *Danmarks Konvergensprogram 2023* og egne beregninger.

Fastholdt pensionsalder på 69 år fra 2035

I 2020 blev det vedtaget at hæve folkepensionsalderen til 69 år fra 2035 og frem. Hvis det forudsættes, at folkepensionsalderen forbliver 69 år fra 2035 og frem, vil det indebære en væsentlig forværring af de offentlige finanser, jf. figur 4. Forløbet er ikke holdbart, idet den finanspolitiske holdbarhedsindikator er negativ i størrelsesordenen -1 pct. af BNP, svarende til -27 mia. kr. (2023-niveau). Det svarer til en reduktion på ca. 68 mia. kr. i forhold til det mellemfristede forløb, der ligger til grund for *Konvergensprogram 2023*. For at opnå holdbarhed, vil de offentlige finanser skulle forbedres varigt med 27 mia. kr. enten gennem stigende skatter og afgifter eller reduktion af de offentlige udgifter.

² For en gennemgang af kommissionens forslag til ny levetidsindeksering af folkepensionsalderen henvises til Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning: *Fremtidssikring af et stærkt pensionsystem*. Maj 2022.

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2023 og egne beregninger.

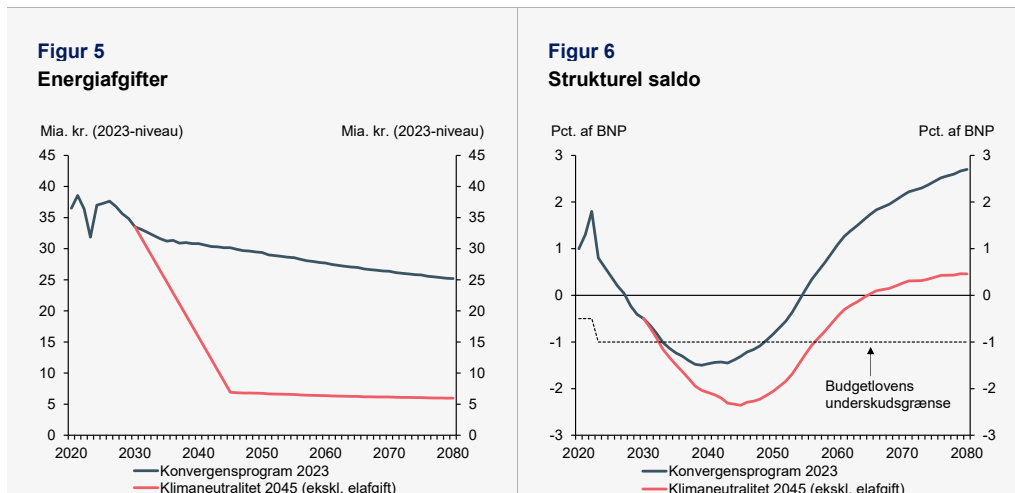
Bortfald af energiafgifter

Regeringen har sat som mål, at Danmarks skal være klimaneutralt i 2045.³ Omstillingen til et klimaneutralt samfund kan betyde, at et betydeligt provenu fra afgifter på energiforbrug bortfalder. Det skyldes, at dele af energiforbruget i dag pålægges afgifter, fx på køb af benzin og diesel.

I det viste eksempel forudsættes statens indtægter fra energiafgifter at bortfalde frem mod 2045. Det er lagt til grund, at elafgiften og elforbruget er fastholdt som i seneste fremskrivning, dvs. der er ikke indregnet øget elektrificering som følge af den grønne omstilling, eller andre afledte effekter, herunder faldende forbrug af energi. Resultatet af beregningerne skal derfor fortolkes med varsomhed.

Samlet set vurderes den offentlige sektors indtægter at falde med ca. 23 mia. kr. (2023-niveau) i 2045 i fravær af andre ændringer, jf. figur 5. Den offentlige saldo vurderes at udvise underskud frem mod omkring 2065, hvorefter der igen vil være overskud, jf. figur 6. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator forværres med 0,6 pct. af BNP svarende til 17 mia. kr.

³ Se *Ansvar for Danmark. Det politiske grundlag for Danmarks regering*, December 2022

Anm.: Energifgifter er defineret som punktafgifter opkrævet i forbindelse med forbrug af energi. Det er lagt til grund for beregningen, at provnuet fra moms er uændret.

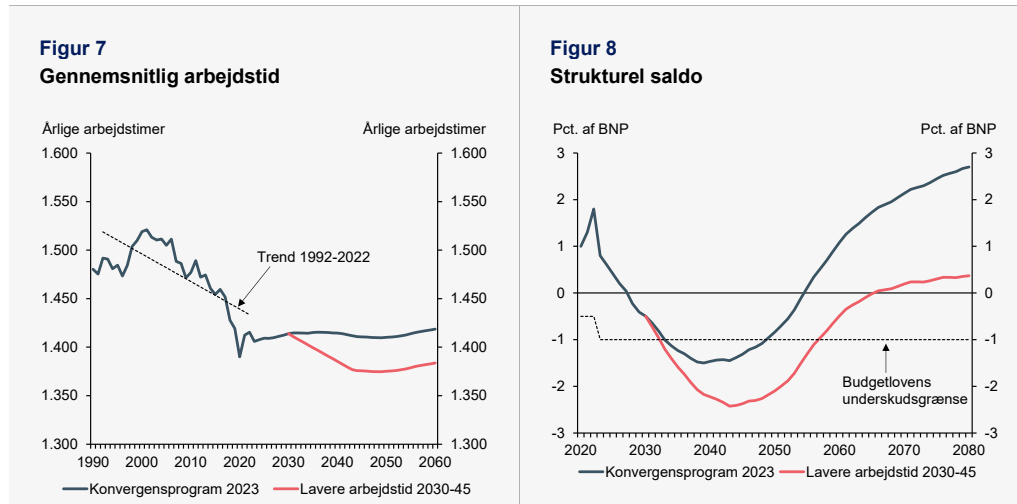
Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2023 og egne beregninger.

Fald i arbejdstiden 2030-45

I de sidste mange årtier er den gennemsnitlige arbejdstid for de beskæftigede generelt faldet. Det skal blandt andet ses i lyset af en ændret sammensætning på arbejdsmarkedet, herunder flere ældre, som typisk har lavere arbejdstid, samt et voksende indkomstniveau. Hertil kommer blandt andet flere studerende med deltidsjobs, at begge voksne i parfamilier nu typisk deltager på arbejdsmarkedet samt flere med fleksjob mv. Et fald i den gennemsnitlige arbejdstid vil føre til et lavere provenu fra indkomstskatter samt lavere forbrug og dermed mindre provenu fra moms og afgifter.

I Finansministeriets mellemfristede fremskrivninger lægges det beregningsteknisk til grund, at den gennemsnitlige arbejdstid er konstant på tværs af aldersgrupper, uddannelsesniveau, herkomst mv. Hermed vil holdbarhed af de offentlige finanser afspejle, at de nuværende strukturer i samfundet kan fastholdes uden, at det medfører en uholdbar gældsudvikling. Holdbarhedsberegningen bygger således på et princip om, at såfremt fremtidige generationer ønsker at arbejde mindre, skal de fremtidige generationer selv finansiere provenukonsekvenserne.

I de efterfølgende beregninger er det antaget, at den gennemsnitlige arbejdstid i perioden 2030-2045 falder svarende til en simpel beregning af den historiske trend de seneste 30 år (dvs. uden korrektion for sammensætningseffekter mv.), *jf. figur 7*. Det medfører en forværring af den offentlige saldo med ca. 29 mia. kr. i 2045, *jf. figur 8*. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator kan opgøres til 22 mia. kr. Det svarer til et fald på 18 mia. kr. i forhold til det mellemfristede forløb, som ligger til grund for *Konvergensprogram 2023*.

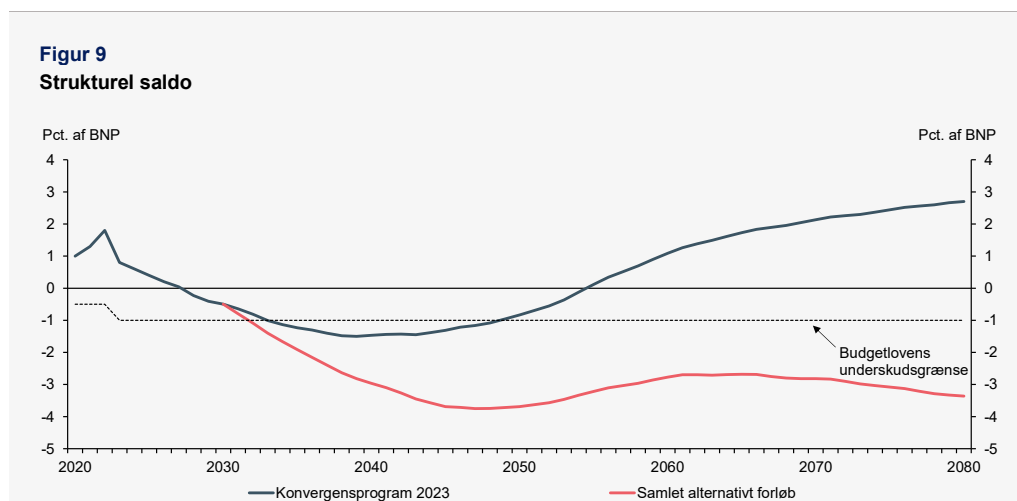

Anm.: Arbejdstiden i figur 7 svarer til den gennemsnitlige arbejdstid i nationalregnskabet opgjort ud fra det samlede antal præsterede timer i forhold til den samlede beskæftigelse ekskl. orlovs personer. Trend i figuren er beregnet med mindste kvadraters metode for perioden 1992 til 2022.

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2023 og egne beregninger.

Samlet forløb

Udviklingen i den strukturelle saldo givet en levetidsindeksering af folkepensionsalderen som følger Pensionskommissionens forslag, bortfald af energiafgifter og et fald i arbejdstiden i årene 2030-45 fremgår af figur 9. Der er samlet set tale om meget betydelige ændringer, og den skitserede udvikling bør fortolkes med varsomhed.

Anm.: Udviklingen i den strukturelle saldo i det alternative forløb dækker over en levetidsindeksering af folkepensionsalderen svarende til Pensionskommissionens forslag, et fald i den gennemsnitlige arbejdstid 2030-45 som skitseret i tidligere i indeværende svar.

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2023 og egne beregninger.

Den finanspolitiske holdbarhedsindikator vurderes at blive forværret med ca. 60 mia. kr. og vil være negativ i størrelsesordenen -19 mia. kr. De offentlige finanser vil altså skulle forbedres med 19 mia. kr. varigt for, at det samlede forløb er netop holdbart.

Med venlig hilsen

Morten Bødskov
Fg. Finansminister